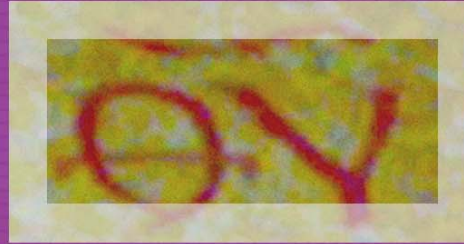
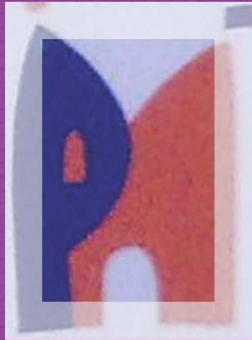

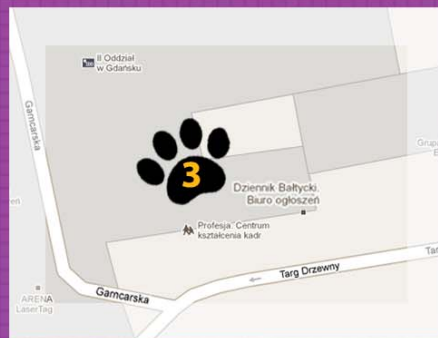

GDAŃSKIE MINIATURY - ŚLADY WSCHODNIOŚLAWIAŃSKIE

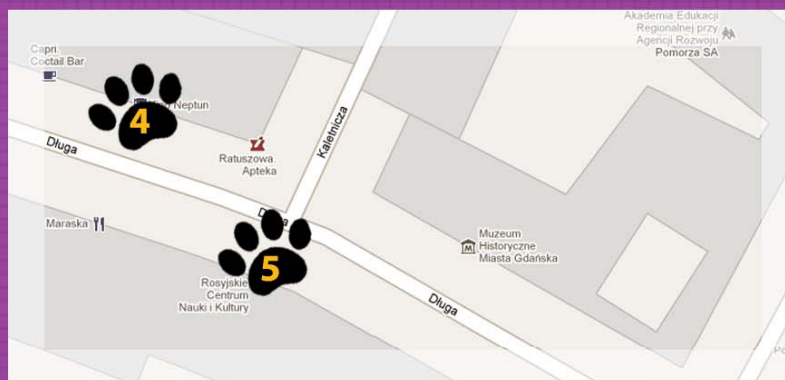

2. Ukazany fragment jest częścią większego dzieła. Napisz w jakiej technice jest wykonane to dzieło.

1. Filia jakiej instytucji jest budynek, w którym znajduje się Związek Ukraińców w Polsce - Zarząd Koła w Gdańsku?

3. Napisz datę ukazania się tego numeru.

4. Co się kryje za znakiem zapytania?

5. Ile matryoszek znajduje się na billboardzie?

Owocnych poszukiwań życzę:

z partnerami:

ŁAZIENKA

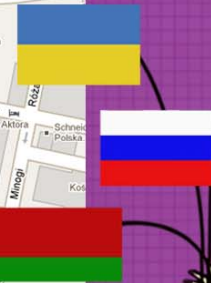
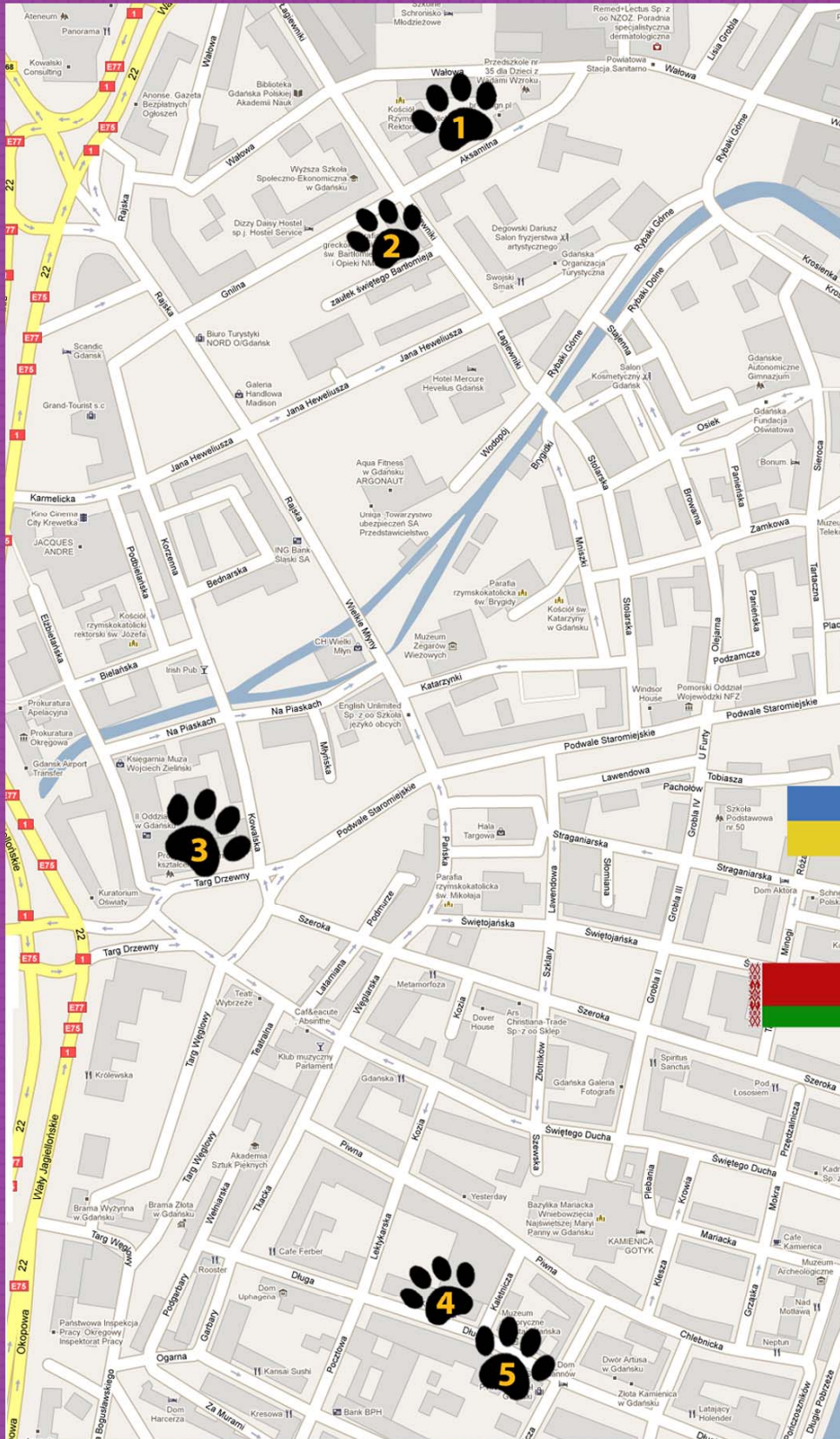

teatr w muzeum

GDAŃSKIE MINIATURY - ŚLADY WSCHODNIOŚLAWIAŃSKIE

Owocnych poszukiwań życzy:

z partnerami:

Gdańskie Miniatury - ślady wschodniosłowiańskie

Słowianie to ludność posługująca się **językami słowiańskim**. Do tej licznej grupy zaliczamy mieszkańców środkowej, wschodniej i południowej części Europy oraz północnej Azji. Słowianie ze względu na swoją kulturową różnorodność są podzieleni na trzy grupy: **Słowian wschodnich, zachodnich i południowych**. Do grupy Słowian wschodnich zaliczamy **Rosjan, Ukraińców i Białorusinów**. Dominującą religią wśród Słowian wschodnich jest chrześcijaństwo występujące **w dwóch obrządkach: prawosławnym i greckokatolickim**. Tematem marcowych „Gdańskich Miniatur” są właśnie ślady wschodniosłowiańskie.

Kontakty Rosji z Gdańskiem są niezwykle bogate i sięgają wielu setek lat. Rosja przez ten czas przechodziła wiele przemian terytorialnych i ustrojowych. Zmianom ulegała również nazwa Rosji: Ruś Kijowska, Księstwo Moskiewskie, Cesarstwo Rosyjskie, Związek Radziecki i Federacja Rosyjska. Z początku powiązania te miały charakter gospodarczy. Wówczas ogromne miasta Rusi: **Nowogród Wielki i Psków** prowadziły ożywioną wymianę handlową z nadmotławskim grodem. Wielu kupców wyznania prawosławnego prowadziło natenczas swoje interesy w Gdańsku.

Miasto gościło ważne rosyjskie osobistości. W XVIII w. Gdańsk dwukrotnie odwiedził car **Piotr I**. Podczas obchodów 70. rocznicy rozpoczęcia drugiej wojny światowej we wrześniu 2009 r. nad Motławę zawitał premier Federacji Rosyjskiej – **Władimir Putin**.

Na Uniwersytecie Gdańskim przyszli studenci mają do wyboru dwa kierunki związane z Rosją: filologię rosyjską oraz roszjoznawstwo. W Gdańsku funkcjonuje **Konsulat Generalny Rosji** przy ul. Batorego 15.

Pierwsi **Białorusini o polskich korzeniach**, którzy przybyli do Gdańska to **repatrianci**, czyli osoby, które musiały powrócić do kraju ojczystego z powodów politycznych w latach 1944-46. Władze komunistyczne motywowały to stworzeniem państwa jednorodnego narodowościowo. Byli to dawni mieszkańcy północno-wschodnich województw II Rzeczypospolitej i Związku Radzieckiego. Drugą grupę stanowiły osoby przesiedlone w ramach robót przymusowych w czasie II wojny światowej.

Wielu Białorusinów przybyło do Gdańsku z Białostoczczyzny w celu zdobycia edukacji lub pracy.

Związki **Ukraińców** z Gdańskiem utrzymują się przez setki lat. Już od dawien dawna ludność znad Dniepru docierała nad Motławę w celach gospodarczych, militarnych i naukowych. Z dalekiego **Bizancjum** przez ogromną sieć rzeczną na Ukrainie kupcy zwozili do Gdańska kosztowności i drogie materiały. W drogę powrotną zabierali wyroby bursztynowe i futra. Zboże z ukraińskich pól spławiano najpierw Bugiem a następnie Wisłą do Gdańska.

Dla tworzenia się tożsamości narodowej Ukraińców ogromne znaczenie miała ludność zamieszkująca południowe tereny Ukrainy – **Kozacy Zaporoscy**. Ich nazwa pochodzi od Zaporoża, czyli krainy historycznej nad dolnym Dnieprem na Ukrainie. Kozacy formowali się nie tylko z chłopów pańszczyźnianych, którzy uciekali przed okrucieństwem swoich panów, ale i również z niesłusznie posądzonych zbiegów i różnego rodzaju przestępców.

W okresie wojen w XVII w. wielu Kozaków Zaporoskich służyło w armii Rzeczypospolitej. W wojnie przeciwko Szwecji Kozacy uczestniczyli w bataliach morskich na tzw. **czajkach** – wiosłowo-żaglowych łodziach wojennych.

Wielu Ukraińców dotarło do Gdańska po pierwszej wojnie światowej. Wówczas w Rosji trwała rewolucja, która dotknęła również Ukrainę. Wielu uchodźców starało się dostać przez Gdańsk dalej na Zachód Europy. Niektórzy z nich pozostali, tworząc liczną diasporę ukraińską w Gdańsku.

Miarą dobrych relacji Gdańska z Ukrainą jest niedawna wizyta 4 lutego 2011 r. prezydenta **Wiktora Janukowycza** przy pomniku Poległych Stoczniowców.

W Gdańsku przy ul. Chrzanowskiego 60a znajduje się **Konsulat Generalny Ukrainy**. Natomiast diaspora ukraińska, czyli Ukraińcy, którzy mieszkają w Gdańsku, zrzeszają się w **Związku Ukraińców w Polsce – Zarząd Koła w Gdańsku przy ul. Aksamitnej 4a**.

Województwo pomorskie zamieszkuje ok. 2800 osób pochodzenia ukraińskiego. Warto w tym miejscu nadmienić, że ludność ukraińska w Gdańsku jest podzielona wyznaniowo na **grekokatolików i prawosławnych**. Wierni wyznania grekokatolickiego wśród

Ukraińców stanowią większość i są skupieni w cerkwi przy ul. Zaułek św. Bartłomieja 1. Prawosławni uczęszczają do cerkwi przy ul. Traugutta 12.

Naszą dzisiejszą wycieczkę szlakiem śladów wschodniosłowiańskich rozpoczynamy przy ul. Aksamitnej 4a, gdzie mieści się Związek Ukraińców w Polsce – Koło w Gdańsku. Następnie skierujemy się w stronę ul. Zaułek św. Bartłomieja aby odwiedzić tamtejszą cerkiew greckokatolicką. Kolejnym punktem będzie budynek Dziennika Bałtyckiego przy ul. Targ Drzewny. Ostatnie dwa punkty naszej wycieczki znajdują się przy ul. Długiej.

1. Związek Ukraińców w Polsce – Zarząd Koła w Gdańsku, ul. Aksamitna 4a

Do Związku Ukraińców w Polsce należy około 6 tysięcy osób w całym kraju. Przy **ul. Aksamitnej 4a** znajduje się **koło terenowe związku**. Koło prowadzi działania mające na celu utrzymanie tożsamości narodowej Ukraińców, pielęgnowaniu języka oraz zapewnieniu kontaktów i więzi diaspory gdańskiej z Ukrainą. Ważnym zadaniem koła jest zachowanie dobrych relacji między narodem ukraińskim i polskim a przede wszystkim przezwyciężenia uprzedzeń wynikających z przeszłości. Nie zawsze Polaków i Ukraińców łączyły dobre relacje. W okresie międzywojnia w granicach II Rzeczypospolitej znalazło się sporo ludności ukraińskiej. Polskie władze starały się asymilować Ukraińców, czyli starać się wykorzenić ich wartości kulturowe i narzucić własne – polskie. Polacy starali się narzucić w szkołach język polski oraz zapewnić rolę dominującą Polaków w urzędach i instytucjach państwowych.

Koło sprzyja popularyzacji kultury ukraińskiej w Gdańsku poprzez organizację koncertów, imprez i festiwali. Prowadzi również działalność edukacyjną, organizując zajęcia języka ukraińskiego, kolonie oraz obozy.

Dużym zainteresowaniem cieszy się organizowany przez koło **Ukraiński Jarmark Młodzieżowy** oraz współorganizowany przezeń **Festiwal Kultury Ukraińskiej**.

2. Cerkiew greckokatolicka, ul. Zaulek św. Bartłomieja 1a

Idąc wzdłuż ul. Aksamitnej w stronę centrum handlowego Madison napotkamy cerkiew. **Cerkiew**, to świątynia wiernych wyznania greckokatolickiego i prawosławnego. XV-wieczny budynek, przed którym stoimy nie jest jednak typowy dla budownictwa cerkiewnego. Jest to **kościół gotycki**, który zmieniał swoje przeznaczenie bardzo często. W świątyni przed grekokatolikami modlili się luteranie i katolicy.

Wyznanie greckokatolickie po wojnie zostało uznane za nieistniejące w Polsce. Wierni tego obrządku spotykali się więc w tajemnicy, a nabożeństwa odprawiane były nieoficjalnie. Rolę cerkwi **pw. św. Bartłomieja i Opieki Najświętszej Marii Panny**, świątynia pełni dopiero od 1997 r. W środku kościoła możemy podziwiać typowe elementy wystroju cerkwi. Warto przede wszystkim zwrócić uwagę na **ikonostas** – ozdobną przegrodę oddzielającą ołtarz od nawy, czyli miejsca dla wiernych.

3. Dziennik Bałtycki, ul. Targ Drzewny 9/11

Czasy komunistyczne, które nastąpiły po II wojnie światowej mocno zaważyły na wspólnych uprzedzeniach między Polakami i Rosjanami. Doprowadziły do skryzlowania się stereotypów na temat Rosjan.

Stereotypy (z języka greckiego z greckiego stereós – stanowiący bryłę, stężyły, typos – wzorzec) to zespół sztywnych uproszczonych przekonań na temat cech pewnej grupy ludzi. Stereotypy wpływają na sposób, w jaki spostrzegamy i traktujemy inne osoby, a zazwyczaj traktujemy je gorzej i uważamy za „obcych”. Bardzo często stereotypy, niezależnie od szerokości geograficznej, dotyczą osób z różnych kultur, cudzoziemców, zamieszkujących dane państwo lub też mieszkańców innych krajów. Podobne stereotypy o Polakach i Polkach są też głoszone w innych państwach. Mamy nadzieję, że wielokulturowy cykl „Gdańskich Miniatur” pomoże Wam w przemyśleniu i odrzuceniu stereotypów dotyczących zamieszkujących nasz kraj obcokrajowców.

Władza komunistycznej **Polski Rzeczpospolitej Ludowej** była pod ciągłym nadzorem Moskwy, wykonując bez zastrzeżeń jej polecenia. Z powodu złej sytuacji gospodarczej, której wynikiem był brak żywności na sklepowych półkach wybuchały w całej Polsce strajki robotnicze, które z czasem zamieniały się w manifestacje polityczne. Gdańsk był w centrum tych wydarzeń i mieszkańcy miasta byli szczególnie narażeni na gniew Moskwy. Podczas **wydarzeń grudniowych w 1970 r.** na całym Wybrzeżu doszło do wielu wieców i demonstracji z powodu wzrostu cen jedzenia. Władze państwowe uznały demonstracje za nielegalną rewoltę i Wybrzeże zostało krwawo spacyfikowane. Wydarzenia te możecie obejrzeć w nowym polskim filmie pt. „Czarny Czwartek – Janek Wiśniewski padł”, który wchodzi właśnie do kin.

W sierpniu 1980 r. Gdańsk ponownie stał się centrum antyrządowego oporu. Tym razem w **Stoczni Gdańskiej**, która niegdyś nosiła nazwę **Stoczni Gdańskiej im. Lenina**, wybuchły strajki, które doprowadziły do powstania ruchu robotniczego a następnie do utworzenia **Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”**.

Czasy komunistyczne, podobnie, jak zabory stworzyły negatywny obraz Rosjan w oczach Polaków. Należy jednak pamiętać, że jest to obraz nacechowany polityką radziecką. Dzisiaj w Gdańsku żyje wielu Rosjan, którzy pracują na uczelniach, w bankach, instytucjach kulturalnych, w stoczniach i na budowach. Wzbogacają nasze miasto dodając mu słowiańskiego charakteru.

4. Kino „Neptun”, ul. Długa 67

Starsi mieszkańcy Gdańska pamiętają wiele dawnych już nieistniejących nazw ulic, placów, kin i zakładów pracy. Chociaż budynki i ich funkcje się nie zmieniły, to nazwy uległy zmianom. Stocznia Gdańska nosiła niegdyś nazwę **Stoczni im. Lenina** a Stocznia w Gdyni – **im. Komuny Paryskiej**. Władze komunistyczne starały się **indoktrynować**, czyli wpajać poglądy polityczne właśnie przez nazewnictwo. Jedną z najbardziej znanych alei w Gdańsku – al. Zwycięstwa, nosiła niegdyś imię **Marszałka Rokossowskiego** – radzieckiego dowódcy wojskowego a ruchliwa ulica Podwale Przedmiejskie była **Aleją Leningradzką**.

Na ul. Długiej wciąż wyświetla się filmy w kinie **Neptun**. Kino zostało założone w 1953 r. w **okresie stalinizmu** – epoce, której nazwa wywodzi się od nazwiska przywódcy Związku Radzieckiego – **Józefa Stalina**. Dlatego też kino otrzymało nazwę miasta siostrzanego Gdańska w Rosji – **Leningrad**. Przez wiele lat odbywały się tam głośne gdańskie festiwale filmów fabularnych oraz projekcje w ramach przeglądu „**Konfrontacje**”. W 1993 r. zmieniono ostatecznie nazwę kina na Neptun. Zmiana nazwy łączyła się z procesem **dekomunizacji**, czyli historycznego zerwania z przeszłością komunistyczną Gdańska.

W Rosji również zmieniono w ostatnim czasie nazwy. Miasto Leningrad znów wróciło do nazwy Sankt Petersburg, w dodatku jest partnerskim miastem Gdańska. Z tego powodu odbywa się wiele ciekawych wymian, także artystycznych, między oboma portami. m.in. Dni Sankt Petersburga.

5. Rosyjskie Centrum Kultury i Nauki w Gdańsku, ul. Długa 35.

Nieopodal kina Neptun znajduje się **Rosyjskie Centrum Kultury i Nauki**. Każdy gdańszczanin odwiedzający Centrum może poszerzyć swoje zainteresowania w tematach związanych z Rosją. W ramach swojej działalności, RCKiN organizuje wystawy malarskie i fotograficzne ukazujące różnorodność kultury rosyjskiej. Od czasu do czasu znani podróżnicy trójmiejscy opowiadają o swoich niezapomnianych przygodach w bezkresnej Rosji. Słuchaczy pasjonują opowieści o ludach żyjących na Syberii i wyprawach koleją transsyberyjską nad najgłębsze jezioro świata – **Bajkał**. Wybitni naukowcy zapoznają głodnych wiedzy mieszkańców Gdańska z twórczością znakomitych rosyjskich pisarzy: **Puszkina, Tołstoja czy Bułhakowa**. Przy RCKiN działa klub filmowy „**Horyzont**”, gdzie na cyklicznych seansach możemy bezpłatnie zapoznać się zarówno z tą najnowszą, jak i tą starszą kinematografią rosyjską.

Rosyjskie Centrum Kultury i Nauki organizuje prezentacje i pokazy dla klas, m. in. bajek rosyjskich. Poproście Waszych wychowawców o zabranie Was tam na wycieczkę.

Autor: Krzysztof Murawski

Opracowanie graficzne: Agata Graban

Lwa Leomana zaprojektowała: Anita Głowińska

Opracowanie merytoryczne zagadnień związanych z wielokulturową historią Gdańska:
Żaneta Kucharska

Pomysłodawczyni projektu: Małgorzata Kmicińska

Współpraca: Referat Turystyki, Urząd Miejski w Gdańsku

Bibliografia:

<http://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Prezydent-Ukrainy-w-Gdanskun45299.html>

<http://www.kresy.pl/kresopedia,historia,miedzywojnie?zobacz/polityka-ii-rzeczypospolitej-wobec-ukraincow-1>

<http://www.sokal.fora.pl/historia-i-dzien-dzisiejszy,8/repatriacja-ze-wschodniej-polski-na-tzw-ziemie-odzyskane,47.html>

<http://www.zup.ukraina.com.pl/>

<http://www.kgu.internetdsl.pl/>

<http://www.cerkiew.net.pl/index.php?ty=8>

<http://gdansk.naszemiasto.pl/archiwum/1685662,byle-kino-leningrad-w-gdanskuzamkniete-od-wczoraj,id,t.html>

Środa M., Mała książka o tolerancji, Warszawa 2010.